

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ: 2017-2018

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2018
ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΜΑΘΗΤΗ/ΤΡΙΑΣ:

.....

ΒΑΘΜΟΣ :/100,/20 ΥΠΟΓΡΑΦΗ:

Επιτρεπόμενη διάρκεια γραπτού 2 ώρες και 30 (150 λεπτά).

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξη: Β΄

Ημερομηνία Εξέτασης: 15/05/2018

Ώρα Εξέτασης: 8:00- 10:30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ

ΑΠΟ ΔΥΟ (2) ΜΕΡΗ ΣΕ ΔΕΚΑ (10) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΠΑΡΕΛΕΥΣΗ 30 ΛΕΠΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
2. ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΘΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ Η ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ
3. ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΤΕ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΥΟ (2) ΜΕΡΩΝ ΣΤΑ ΦΥΛΛΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
4. ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΟΥ Η ΑΛΛΟΥ ΥΓΡΟΥ
5. ΤΟ ΚΙΝΗΤΟ ΣΤΗΝ ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΔΟΛΙΕΥΣΗ

Αδίδακτο κείμενο: Οι παράγοντες εκλογής και η σημασία του επαγγέλματος

Κατά μεγάλο μέρος η ευτυχία του ανθρώπου εξαρτάται από την επιτυχημένη εκλογή επαγγέλματος. Το επάγγελμα θα τον φέρει σε επικοινωνία με τους συνανθρώπους, θα του προσφέρει την αναγνώριση και καταξίωσή του. Πράγματι, στη ζωή του νέου ανθρώπου η εκλογή του επαγγέλματος είναι μεγάλο πρόβλημα, που καλείται να λύσει. Γίνεται, μάλιστα, δυσκολότερη, επειδή βρίσκεται ο καθένας ουσιαστικά μπροστά σε ένα δίλημμα. Ν' ακολουθήσει κανείς την κλίση του, το «είναι» του ή τη ζήτηση που έχουν κατά καιρούς διάφορα επαγγέλματα, την κοινωνική αναγκαιότητα και επομένως την απορροφητικότητα που θα έχουν;

Οι δύο αυτοί παράγοντες καθορίζουν μοιραία την εκλογή του επαγγέλματος. Πρώτα η κλίση, η έφεση που αισθάνεται ο καθένας για ένα επάγγελμα. Και δεύτερον, η ζήτηση στην αγορά εργασίας, η δυνατότητα απορροφητικότητας ενός επαγγέλματος. Να εκλέξει, δηλαδή, ο νέος άνθρωπος ένα επάγγελμα ανάλογα με τη ζήτηση, τις ανάγκες της κοινωνίας στην οποία ζει και έτσι να λύσει εύκολα το οικονομικό του πρόβλημα ή ν' αδιαφορήσει γι' αυτό και ανεξάρτητα από τη ζήτηση ή όχι του επαγγέλματος ν' ακολουθήσει την κλίση του. Αυτό είναι ασφαλώς ένα δίλημμα μεγάλο.

Τι βαρύνει, όμως, περισσότερο, προς ποιο μέρος κλίνει η πλάστιγγα: Όταν δεν υπάρχει εναρμόνιση ανάμεσα στο επάγγελμα και την προσωπική κλίση, τότε τη θέση της όποιος ευτυχίας στη ζωή, την παίρνει η δυστυχία. Η ψυχολογική διάσταση, ο χωρισμός του «είναι» του ανθρώπου άλλα τα ενδιαφέροντα και άλλη η εργασία του - η διάσταση, επομένως, ανάμεσα στην εσωτερική του αναζήτηση και την εξωτερική πίεση του επαγγέλματος, γίνεται φορτίο δυσβάστακτο και η εργασία τυραννία. Ο άνθρωπος που ακολουθεί έναν επαγγελματικό δρόμο μη ανταποκρινόμενο στις ικανότητες, δυνατότητες και κλίσεις του, χάνει το ενδιαφέρον της ζωής, την ίδια του τη ζωτικότητα. Αισθάνεται τον εαυτό του έρημο. Καταλαμβάνεται από βαθιά πίκρα. Αυτή ακριβώς τη βαθιά πικρία του την σκορπίζει στους γύρω του, προϊσταμένους, υφισταμένους, την οικογένειά του. Επομένως, το μέλλον είναι χωρίς νόημα και η ζωή αποτυχημένη.

Αλλά, όπως ήδη αναφέραμε, η εκλογή του επαγγέλματος δεν είναι ζήτημα που αφορά μόνο το άτομο και την οικογένειά του. **Η επίδρασή** της απλώνεται αρνητικά ή θετικά σ' ολόκληρη την κοινωνία. Απ' αυτήν εξαρτάται η σταθερότητα και η ευημερία της πολιτείας. Όταν δηλαδή επιτυγχάνεται ορθή εκλογή επαγγέλματος, τότε οι κατάλληλοι άνθρωποι βρίσκονται στην κατάλληλη θέση. Η λειτουργία της πολιτείας είναι αρκετά παραγωγική. Όσο ακατάλληλοι άνθρωποι καταλαμβάνουν διάφορες διοικητικές θέσεις και παραγωγικούς τομείς, τόσο πιο αδύνατη, ασταθής είναι η πολιτεία, πιο φτωχός και καταπιεσμένος ο λαός. [...]

Γεγονός, λοιπόν, είναι ότι η θετική ή αρνητική εκλογή του επαγγέλματος επηρεάζει σοβαρά την οικονομική και πολιτική ζωή μιας χώρας, εσωτερικά και εξωτερικά. **Εξάλλου ο Λέων Τολστόι είχε πει «Δεν υπάρχει αληθινή ευχαρίστηση εκτός από 'κείνη που δίνει η δημιουργικότητα. Είτε φτιάχνει κανένας μολύβια, είτε μπότες, είτε ψωμί, είτε παιδιά' χωρίς δημιουργία δεν υπάρχει αληθινή ευχαρίστηση».** Γι' αυτό η κοινωνική σταθερότητα

εξασφαλίζεται μόνο εφόσον τα άτομα ασκούν επαγγέλματα που τους ταιριάζουν, άρα και προσοδοφόρα. Αισθάνονται ικανοποιημένα οικονομικά και ψυχολογικά. Έχουν υλική ευημερία που **απορρέει** από το επιτυχημένο τους επάγγελμα και ψυχική ευφορία και χαρά. Είναι, αναμφίβολα, τα ηθικότερα και τα πιο υγιή κύτταρα μιας κοινωνίας.

Κώστας Κιουπκιολής, «Ιδεολογικές προσεγγίσεις», σελ. 223, Αθήνα 1995 (Διασκευή)

I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 16)

1. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο πάνω κείμενο, να γράψετε περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στο μαθητικό περιοδικό του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

2. Σύμφωνα με τον συγγραφέα ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την επιλογή του επαγγέλματος;

(μονάδες 2)

3. Ποιος είναι ο ρόλος των σημείων στίξης, της διπλής δηλαδή παύλας και των εισαγωγικών της 3^{ης} παραγράφου του κειμένου.

(μονάδες 2)

4. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου να εντοπίσετε τον τρόπο και το μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας, αιτιολογώντας παράλληλα την απάντησή σας.

(μονάδες 2)

5. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων του κειμένου σημειώνοντας στο τέλος της κάθε πρότασης την ένδειξη **Ορθό (Ο)** ή **Λάθος (Λ)**.

(μονάδες 2)

- α. Η επιλογή του επαγγέλματος επηρεάζεται από τη ζήτηση που έχουν αυτά στην αγορά εργασίας.
- β. Η αρνητική εκλογή του επαγγέλματος ασκεί επιρροή στην προσωπική και κοινωνική ζωή του ατόμου.
- γ. Οι νέοι σήμερα δεν αντιμετωπίζουν κανένα δίλημμα στην επιλογή του επαγγέλματος.
- δ. Η εκλογή του επαγγέλματος επηρεάζει το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, αλλά και τη χώρα ολόκληρη.

II. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 14)

A. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΥ

(Μονάδες 6)

A.1. Αφού μελετήσετε τη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου να αναφέρετε:

- α. Τα δομικά μέρη της παραγράφου
- β. Τον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου, τεκμηριώνοντας παράλληλα την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

A.2. Να επισημάνετε, αν στις παρακάτω φράσεις ή προτάσεις του κειμένου, η γλώσσα χρησιμοποιείται κυριολεκτικά/δηλωτικά ή μεταφορικά/συνυποδηλωτικά:

(μονάδες 3)

- α. *Τι βαρύνει, όμως, περισσότερο, προς ποιο μέρος κλίνει η πλάστιγγα;*
- β. *Αισθάνεται τον εαυτό του έρημο.*
- γ. *Η θετική ή αρνητική εκλογή του επαγγέλματος επηρεάζει σοβαρά την οικονομική και πολιτική ζωή μιας χώρας.*

B. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

B.1. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου με μια συνώνυμή τους λέξη.

(μονάδες 2)

- α. «**Η επίδρασή** της απλώνεται αρνητικά ή θετικά σ' ολόκληρη την κοινωνία»
- β. «που **απορρέει** από το επιτυχημένο τους επάγγελμα»

B.2. Να βρείτε τα αντώνυμα των πιο κάτω λέξεων.

(μονάδες 2)

- α. αδιαφορήσει
- β. σταθερότητα

B.3. Να γράψετε ένα παράγωγο ουσιαστικό και ένα παράγωγο επίθετο για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

(μονάδες 2)

	Παράγωγο ουσιαστικό	Παράγωγο επίθετο
α. αισθάνεται		
β. εκλέξει		

B.4. Να σχηματίσετε με το δεύτερο (β') συνθετικό των παρακάτω υπογραμμισμένων λέξεων μια νέα σύνθετη λέξη.

(μονάδες 2)

α. «η ευτυχία του ανθρώπου»

β. « Καταλαμβάνεται από βαθιά πίκρα»

III. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Εξάλλου ο Λέων Τολστόι είχε πει «Δεν υπάρχει αληθινή ευχαρίστηση εκτός από 'κείνη που δίνει η δημιουργικότητα. Είτε φτιάχνει κανένas μολύβια, είτε μπότες, είτε ψωμί, είτε παιδιά' χωρίς δημιουργία δεν υπάρχει αληθινή ευχαρίστηση»

ΘΕΜΑ:

Σε εκδήλωση που διοργανώνει το σχολείο σας με θέμα την «Εκλογή Επαγγέλματος» αναλαμβάνετε με την εισήγησή σας να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας τα κριτήρια που θεωρείτε βασικά για την επιλογή επαγγέλματος. Στη συνέχεια, να εξηγήσετε ποια είναι τα οφέλη που προκύπτουν για το άτομο, όταν έχει κάνει ορθή επαγγελματική επιλογή.

(Έκταση:350-400)

ΜΕΡΟΣ Β': ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

A. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Η Τιμή και το Χρήμα [Ανάθεμα τα τάλαρα]*

Εκείνη κοιτάζε πονεμένη τα αδέρφια της, εκατέβασε το βλέφαρο και δεν του αποκρίθηκε.

«Γιατί δε χαίρεσαι;» την ερώτησε.

Κι αυτήν τη στιγμή εμπήκε στο σπίτι ο γέροντας ο Τρίνκουλος. Έτρεμε όλος, αχνός, λιγνός, φοβισμένος, με μάτια που το κρασί από τόσα χρόνια του τα 'χε θολώσει. Μα τώρα ήταν ξενέρωτος κι εδάκρυζε. Είχε ακούσει τα τελευταία τα λόγια του Αντρέα κι αγκάλιασε μ' αγάπη τη θυγατέρα του. Κι εκεί δεν εμπόρεσε πλια να βαστάξει. Ένα αναφιλητό βαρύ βαρύ του ετίναξε τα στήθη κι εμούγγρισε για να μην ξεφωνίσει το κλάμα.

Κι ο Αντρέας στενοχωρημένος κοιτάζε τα δύο πλάσματα, που αγαπιόνταν, που υπόφερναν εξαιτίας του και που τώρα δεν εμιλούσαν.

Τέλος ο πατέρας της είπε, σφίγγοντάς την στην αγκαλιά του: «Σ' εδυστόχεψε!»

Δεν είπε ποιος. Ο νους του ήταν ίσως για τη γυναίκα του, μα ο Αντρέας ενόμισε πως τα λόγια του εχτυπούσαν εκείνον, κι είπε: «Έφταιξα· μα τώρα εδιορθώθηκαν όλα. Την Κυριακή βάζω στεφάνι. Εδώ τα κλειδιά του κομού· είτε να μου τα δώσεις τα χίλια».

«Και ξαναγοράζεις» του 'πε η Ρήνη πικρά «και την αγάπη; Ω, τι έκαμες!» Κι εβάλθηκε να κλαίει.

«Την αγάπη;» ερώτησε αχνίζοντας· «και δεν την έχω;»

«Όχι!» του αποκρίθηκε «όχι! για λίγα χρήματα ήσουνα έτοιμος να με πουλήσεις και χωρίς αυτά δε μ' έπαιρνες· πάει τώρα η αγάπη. Επέταξε το πουλί!»

«Θα ξανάρθει» της απολογήθηκε λυπημένος, «στη ζεστή τη φωλιά του. Η ζωή μας θα 'ναι παράδεισος!»

«Όχι!» του 'πε, «έπειτα απ' ό,τι έκαμες όχι! κι α σ' αγαπούσα, δε θα ερχόμουνα μαζί σου. Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Και σε μία στιγμή ξακολούθησε: «Γιατί ν' αδικηθούν τα αδέρφια μου;»

«Σ' εδυστόχεψε!» είπε πάλι πικρά ο πατέρας που τώρα ήταν ξενέρωτος. «Γιατί να μην τα δώσει από την αρχή όπως τση το 'πα; Ανάθεμά τα τα τάλαρα!»

«Πάμε!» είπε ο Αντρέας.

«Όχι!» του 'πε μ' απόφαση· «εδώ είναι ο χωρισμός μας. Θα πάω σε ξένα μέρη, σε ξένον κόσμο, σ' άλλους τόπους· θα δουλέψω για με και για να κουναρήσω το παιδί που θα γεννηθεί. Θα μου δώσει η μάνα γράμματα για να 'βρω αλλού εργασία· θα τα πάρει από τες κυράδες της. Όχι, δεν έρχομαι! Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Κι έπειτα από μία στιγμή σα ν' απαντούσε σε κάποια της σκέψη εξαναφώναξε: «Δεν έρχομαι, δεν έρχομαι!»

Ο Αντρέας την κοιτάξε ξεταστικά κι εκατάλαβε πως όλα τα λόγια θα 'ταν χαμένα.

«Ανάθεμά τα τα τάλαρα!» εφώναξε πάλι απελπισμένος. «Πάει η ετουχία μου!»

Κι εβγήκε στο δρόμο.

Ερώτηση

A1. α) Πώς επηρεάζεται η σχέση του Αντρέα και της Ρήνης από την αξία του χρήματος;

(μονάδες 4)

β) Λαμβάνοντας υπόψη σας το πιο πάνω απόσπασμα σε ποια συμπεράσματα είναι δυνατόν να καταλήξουμε για τη θέση της γυναίκας την εποχή που γράφτηκε η νουβέλα;

(μονάδες 4)

B. Νικηφόρος Βρετάκος, «Δυο μητέρες νομίζουν πώς είναι μόνες στον κόσμο».

*Ο γιος της σκοτώθηκε πριν έξι μήνες.
Τώρα κάθε πρωί που ανοίγει την πόρτα της,
είναι ένα πένθος. Νομίζεις πως βλέπεις,
έξω από χρόνο και χώρο: το πένθος.*

- 5 Το βράδυ, το ίδιο:
Σπρώχνει την πόρτα
σα να σωριάζεται. Μπαίνει τρεκλίζοντας,
ανάβει το φως. Η μαύρη της μπόλια
είναι λυμένη. Οι άκρες της κρέμονται
- 10 ως κάτω στο πάτωμα. Στον τοίχο, αντικρύ της

*η εικόνα ταραίζεται. Η Παναγία τη βλέπει,
τρέμουν τα χέρια της, θα της φύγει θαρρείς,
θα της πέσει το βρέφος της.*

- 15 *Τα χείλη της σφίγγονται, η κόκκινη
μαντίλα της παίζει. Θέλει να την
βοηθήσει, αλλά – το σπίτι είναι έρημο.
Δεν έχει σε ποιον ν' αφήσει σ' αυτόν
τον κόσμο για μια στιγμή το παιδί της.*

Ερώτηση

B1. Με ποια εκφραστικά μέσα παρουσιάζεται ο πόνος της μητέρας στο ποίημα; Να εντοπίσετε και να καταγράψετε τουλάχιστον δύο (2).

(μονάδες 2)

Γ. Στρατής Μυριβήλης, «Η ζωή εν τάφω» [Η μυστική παπαρούνα]

Προχώρεσα ως την άκρη του χαρακώματος του λόχου μας. Ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων. Εκεί είναι μια μυστική πόρτα που σφαλνά μ' ένα αδράχτι οπλισμένο με αγκαθωτά τέλια. Επειδή το μέρος είναι ένα νταμάρι όλο πέτρα και δε σκάβεται, σήκωσαν ένα προκάλυμμα με γεώσακους. Έτσι λένε κάτι σακιά μεγάλα με χρώμα που μ' αυτά οχρώνουν τα πετρώδικα χαρακώματα. Τα τσουβάλια αυτά κείτουντ' εδώ χρόνον-καιρό έτσι. Θα φάγαν υγρασίες, βροχάδες, χιόνια και ήλιους. Ήρθαν και σάπισαν από τα νερά, ο ήλιος τα τσουρούφλισε και τα 'καψε. Τραβώ το δάχτυλό μου πάνω τους. Λιώνει η λινάτσα. Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. Είναι τσουβαλάκια φουσκωμένα-κάργα, όπως τα πρωτογέμισαν. Άλλα πάλι κρεμάζουν σαχλά, μισοαδειανά. Κάτου από το δυνατό φεγγάρι μοιάζουν με φοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα κι άλλα ξαντεριασμένα, σωριασμένα τόνα πάνω στ' άλλο.

Από δω το θέαμα θα 'ναι πιο όμορφο. Τώρα το κρυμμένο ποτάμι ακούγεται καλύτερα όπως φωνάζει μακριά, μες από τη βαθιά κοίτη του. Θέλω να βγάλω το κεφάλι ψηλά από το προπέτασμα, να ιδώ πέρα. Αν μπορούσα μάλιστα θα καβαλίκευα το χαράκωμα. Ακουμπώ το μπαστούνι στο τοίχωμα, σηκώνουμαι στη μύτη της αρβύλας του γερού μου ποδιού και γαντζώνω τα δάχτυλα στους γεώσακους που 'ναι πάνω πάνω. Ένας απ' αυτούς λιώνει με μιας κι αδειάζει τον άμμο του πάνω μου. Λοιπόν τότες έγινε μίαν αποκάλυψη! Μόλις ξεφούσκωσε αυτό το σακί, χαμήλωσε η καμπούρα του και ξεσκέπασε στα μάτια μου μια μικρήν ευτυχία. Αχ, μου 'καμε τόσο καλό στην ψυχή, λίγο ακόμα και θα πατούσα μια τσιριξιά χαράς.

Ήταν ένα λουλούδι εκεί! Συλλογίσου. Ένα λουλούδι είχε φυτρώσει εκεί μέσα στους σαπρακισμένους γεώσακους. Και μου φανερώθηκε έτσι ξαφνικά τούτη τη νύχτα που 'ναι γιομάτη θάματα. Απόμεινα να το βλέπω σχεδόν τρομαγμένος. Τ' άγγισα με χτυποκάρδι, όπως αγγίζεις ένα βρέφος στο μάγουλο. Είναι μια παπαρούνα. Μια τόση δα μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, ανοιγμένη σαν μικρή βελουδένια φούχτα.

Αν μπορούσε να τη χαρεί κανένας μέσα στο φως του ήλιου, θα 'βλεπε πως ήταν άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά, με μια τούφα μαβιές βλεφαρίδες στη μέση. Είναι καλοθρεμμένο λουλούδι, γεμάτο χαρά, χρώματα και γεροσύνη. Το τσουνί του είναι ντούρο και χνουδάτο. Έχει κι έναν κόμπο

που δεν άνοιξε ακόμα. Κάθεται κλεισμένος σφιχτά μέσα στην πράσινη φασκιά του και περιμένει την ώρα του. Μα δεν θ' αργήσει ν' ανοίξει κι αυτός. Και θα 'ναι δυο λουλούδια τότες! Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου. Αιστάνουμαι συγκινημένος ξαφνικά ως τα κατάβαθα της ψυχής.

Ερώτηση:

Γ.1. Να βρείτε τις παρομοιώσεις και τους χαρακτηρισμούς που αποδίδονται: α) στους γεώσακους και β) στην παπαρούνα. Τι εκφράζουν στην πρώτη και τι στη δεύτερη περίπτωση;

(μονάδες 4)

Γ2. Η αποκάλυψη της παπαρούνας αποκτά μεγάλη σημασία – αξία για τον αφηγητή. Να εξηγήσετε, γιατί συμβαίνει αυτό και να αιτιολογήσετε την απότομη εναλλαγή των συναισθημάτων του.

(μονάδες 2)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Στέλιος Ξεφλούδας, «Άνθρωποι του μύθου»

Σε ποιον να μιλήσω, αφού καταλαβαίνω ότι η ομιλία μου δε βγαίνει από στόμα. Είμαστε οι νεκροί που καβαλάμε το νεκρό εαυτό μας. Πάνου σ' αυτή τη γη μάς κρατάει σαν καρφωμένους ο θάνατος. Αυτές οι λασπωμένες εκτάσεις έγιναν το φέρετρό μας. Δεν μπορώ να κοιτάξω τον ουρανό. Βλέπω με αηδία τον εαυτό μου κι όμως βυθίζομαι πιο πολύ στη λάσπη. Γύρω μου κάποτε είναι σα να μην υπάρχει τίποτα άλλο απ' τη σκιά μου. Οι άνθρωποι πηγαίνουν στη γραμμή, ο ένας πίσω απ' τον άλλο, προς το θάνατο, κατάντησαν το μόριο της σκόνης του κάθε δρόμου. Σκοτώνουν και σκοτώνονται χωρίς να θέλουν. Ο πόλεμος είναι ένα έγκλημα που γίνεται με ένδυμα επίσημο και μ' όλα τα παράσημα στο στήθος. Το χρυσάφι και ο πόλεμος, ο πόλεμος και το χρυσάφι αυτή είναι η ιστορία ως τώρα του κόσμου. Όμως αυτός ο πόλεμος είναι δίκαιος. Πολεμάμε για να μην υποφέρει ο άνθρωπος απ' τον άνθρωπο, να μη σκοτώνει ο άνθρωπος τον άνθρωπο, πολεμάμε για να μην υπάρχει ο πόλεμος, να μην υπάρχει στον κόσμο κανένας φασισμός, να μην υπάρχουν δικτάτορες, να απαλλαγεί απ' τη δικτατορία η χώρα μας. Κάνουμε το χρέος μας απέναντι στον άνθρωπο, όχι απέναντι στο Θεό. Σάπισε το κορμί μας απ' τη βροχή. Λιώνουν τα πόδια μας μέσα στη λάσπη. Θα τα κόψουν και θα μείνουμε σαν τα παιδιά που δεν μπορούν να περπατήσουν. Όλοι, αν βαστάξει ο πόλεμος, θα έχουμε ξύλινα πόδια κι όπως τη νύχτα θα περπατάμε σ' ένα δρόμο λιθόστρωτο, θ' ακούγεται ένας κρότος ξερός, όπως όταν περπατάει κανείς σ' ένα δάσος έρημο το φθινόπωρο. Γύρω μας πάντα μια μονχλιασμένη μέρα θανάτου, μια παγωμένη νύχτα θανάτου. Είναι δίκαιος αυτός ο πόλεμος. Έπρεπε να πολεμήσουμε. Να κάνουμε το χρέος μας απέναντι στον άνθρωπο...

Ερώτηση:

Γ3. Πώς παρουσιάζεται η φρίκη του πολέμου στη «Μυστική παπαρούνα» του Στρατή Μυριβήλη και πώς στο «Άνθρωποι του μύθου» του Στέλιου Ξεφλούδα; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένα στοιχεία του κειμένου.

(μονάδες 4)

Γ4. Να εντοπίσετε α) το ρηματικό πρόσωπο της αφήγησης, β) τι εξυπηρετεί η χρήση του και γ) τον τύπο του αφηγητή στο κείμενο του Στρατή Μυριβήλη «Η μυστική παπαρούνα» και στο κείμενο του Στέλιου Ξεφλουδά «Άνθρωποι του μύθου».

(μονάδες 2)

Δ. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ (μονάδες 8)

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ, Η ΜΕΝΕΞΕΔΕΝΙΑ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Α. [...] Ξαναγυρίζει ο νους του στην πρόσφατη κι' ωστόσο μακρυνή εποχή της περυσινής άνοιξης, το δειλινό εκείνο που το πέρασε στο καφενείο της μικρής πλατείας. Τη γνωριμιά με το Μαλβή. Το βράδι του Επιταφίου... [...] Τα θυμάται όλα, τα περιστατικά της τελευταίας τούτης χρονιάς, τα λοξοδρομίσματα της καρδιάς του, την εσωτερική του ιστορία, που είναι μεσοτότερη από την εξωτερική, τη μορφή της άτυχης μάννας του, τη μοίρα της, που είναι κι' ολονών των ανθρώπων η μοίρα, να κάνουνε τόπο στην ανυπόμονη νέα ζωή.

Την έσφιξε τρυφερά και, δακρυσμένος, κοίταξε πέρα. Κοίταξε τα σπίτια που στέκονταν αντίκρυ, κλεισμένα και βουβά, το νυχτερινό ουρανό που θαμποφέγγει από την κρυμμένη παρουσία της πολιτείας. Συλλογίστηκε τον εαυτό του, και την ερχόμενη νέα ζωή, με μια γυναίκα στο πλάι του, μέσα στον αναβρασμό της μεγάλης πολιτείας που περιμένει, ξένη κι ασυγκίνητη. Τόλιξε με τα δυο του μπράτσα το κοριτσάκι που είχε ζαρώσει πάνω του, κι' άνοιξε το στήθος του σε μια βαθειά ανάσα.

Ερώτηση:

Δ1. Ο μύθος που παρουσιάζεται στη «Μενεξεδένια Πολιτεία» αρχίζει την άνοιξη και ολοκληρώνεται περίπου ένα χρόνο μετά, πάλι την άνοιξη. Θεωρείτε τυχαία αυτή την περίοδο του έτους; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το μυθιστόρημα.

(μονάδες 4)

Β. [...]Αναγυρμένη στην πολυθρόνα, έδειχνε πίσω από τ' άσπρο φόρεμα ένα χυτό, ατίμητο κορμί, τέλεια ώριμο κι' όμως ακόμα κοριτσιίστικα λυγρό. Το κανονικό πρόσωπο με τα μαλακά μαύρα μαλλιά και τα νωθρά γαλανά μάτια είχε μια ψύχραιμη περηφάνεια. Τα χείλη είτανε σαρκωμένα και σφίγγονταν πάντοτε σ' έναν αδιόρατο μορφασμό. Όταν μιλούσε, πολύ σπάνια, σήκωνε το δεξι χέρι της, στήριζε τον αγκώνα στ' ακουμπιστήρι της πολυθρόνας, και το κρατούσε σε γωνία ορθή. Έκανε έτσι μια χειρονομία αργή, ρίχνοντας την παλάμη πίσω, σα να κρούει μιαν άρπα ή να γνέφει να σταθεί σουζα ένα σκολί. [...]

[...] –Σοφία!... Άκουσε: Πρέπει νάρθεις, ακούς;... Πρέπει νάρθεις. Γιατί τώρα πια όλοι με παράτησαν. Καταλαβαίνεις; Όλοι!... Είμαι μονάχη. Και γερνώ. Θε μου! Είμαι έρημη. Η καρδιά μου ξεσκίζεται [...]

Γ. [...]Το ρόλο της νοικοκυράς τον είχε πάρει στα σοβαρά από τον καιρό που, μικρούλα, πρώιμα-πρώιμα, ανάλαβε τη φροντίδα του σπιτιού, και λοιπόν οι Πέμπτες τής έδιναν αφορμή να φιγουράρει. Έβρισκε

χιλίους τρόπους να προκαλέσει το ενδιαφέρον της συντροφιάς, με σοφά τεχνάσματα της νοικοκυροσύνη [...]

[...] Εκείνη τη στιγμή, καθώς κοίταζε αφαιρεμένος την πόρτα της εκκλησίας, βλέπει να βγαίνει, πιασμένη μπράτσο με κάποιαν άλλη, τη γαλανή κοπελίτσα με τα ξανθά μαλλιά. Την είδε, σιγοπερπάτητη να προχωρεί, ισκιώνοντας τη φλόγα της λαμπάδας της με τόνα χέρι, ενώ η λάμψη της γέμιζε φως το πρόσωπο. Τα μάτια της, έτσι, φαίνονταν απίστευτα διάφανα. Το χεράκι που φύλαγε τη φλόγα ήταν μικρούλι, κουκλίστικο. Κι ολάκερο το κορμί, το μικροκαμωμένο κι ελαφρό, είχε μιαν αγγελική χάρη. [...]

Τινάχτηκε, τέντωσε τα μάτια του [το κορίτσι], σηκώθηκε στα νύχια και φώναξε: – Έξω! Το χέρι της, τεντωμένο, έδειχνε την πόρτα. Η Όλγα Βέλμερη έπαψε να γελάει. Βουβή κοίταξε αυτή την κόρη, τη μεγαλωμένη ξαφνικά σ' ανάστημα, σε μίσος, που της έδειχνε την πόρτα με βλέμμα κεραυνοβόλο, θανάσιμο. Πρώτη φορά στη ζωή της τόχαινε αυτό. Κ' ήταν επόμενο – από το ίδιο της το σπλάχνο. – Σοφία, ψιθύρισε αυστηρά, άτολμα. – Έξω! Είπε πάλι, πεισματωμένο, το κορίτσι.

Ερώτηση:

Δ2. Αφού διαβάσετε τα αποσπάσματα Β' και Γ' να αντιπαραβάλετε τον χαρακτήρα της Σοφίας Μαλβή με εκείνον της μητέρας της, της Όλγας Βέλμερη.

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

Οι Εισηγήτριες

Ζωή Δημητρίου

.....

Παναγιώτα Ξενοφώντος

.....

Αντιγόνη Παρασκευά

.....

Κωνσταντίνα Δροσοπούλου

.....

Μαρίνα Ευριπίδου

Η Συντονίστρια

Κυριακή Μαύρου – Ταλιώτου

.....

Ο

Θεόδωρος Ηλία

.....

Διευθυντής

.....

